

Satversmes tiesa

Preses relīze

Lieta Nr. 2021-11-01

10.12.2021.

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par normām, kas liedz karavīram dibināt politisko partiju un būt par tās biedru

Satversmes tiesa 2021. gada 10. decembrī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2021-11-01 “Par Militārā dienesta likuma 10. panta otrās daļas un 15. panta pirmās daļas 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 102. pantam”.

APSTRĪDĒTĀS NORMAS

Militārā dienesta likuma 10. panta otrā daļa:

“Karavīram ir tiesības būt par biedru tādās biedrībās un nodibinājumos, kurām nav politiska rakstura, kā arī dibināt karavīru biedrības un nodibinājumus un piedalīties citos nepolitiskos pasākumos, ja šāda darbība netraucē dienesta pienākumu izpildi.”

Saskaņā ar Militārā dienesta likuma 15. panta pirmās daļas 1. punktu karavīram ir aizliegts veikt politisko darbību, pievienoties arodbiedrībām, organizēt streikus un piedalīties tajos.

AUGSTĀKA JURIDISKA SPĒKA NORMAS

- Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 91. panta pirmais teikums: “Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.”
- Satversmes 102. pants: “Ikvienam ir tiesības apvienoties biedrībās, politiskās partijās un citās sabiedriskās organizācijās.”

LIETAS FAKTI

Lieta ierosināta pēc Laura Boča konstitucionālās sūdzības. Laikā, kad pieteikums tika iesniegts Satversmes tiesā, viņš kā karavīrs atradās profesionālajā militārajā dienestā. Pieteikuma iesniedzējs bija kļuvis arī par politiskās partijas dibinātāju un biedru. Taču saskaņā ar apstrīdētajām normām viņš nedrīkstot vienlaikus pildīt karavīra pienākumus un darboties politiskā partijā.

Pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata apstrīdētajās normās noteiktais aizliegums nesamērīgi ierobežo viņam Satversmes 102. pantā ietvertās tiesības uz biedrošanās brīvību. Tāpat apstrīdētās normas pārkāpjot tiesiskās vienlīdzības principu.

TIESAS SECINĀJUMI

Lietas sagatavošanas laikā tika iegūta informācija, ka Pieteikuma iesniedzējs ar Nacionālo bruņoto spēku komandiera 2021. gada 4. jūnija pavēli ir atbrīvots no profesionālā militārā dienesta, un profesionālā dienesta līgums ar viņu ir izbeigts pirms termiņa. Profesionālā militārā dienesta attiecību izbeigšanu ierosinājis pats Pieteikuma iesniedzējs, vēršoties ar attiecīgu iesniegumu pie Nacionālo bruņoto spēku komandiera.

Satversmes tiesa atzina, ka šie apstākļi var liecināt par to, ka vairs nepastāv Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskārums. Pamattiesību aizskāruma neesība atbilstoši Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 6. punktam var būt pamats tiesvedības izbeigšanai lietā.

Satversmes tiesa norādīja, ka tiesvedībai, kas ierosināta pēc personas konstitucionālās sūdzības, jābūt vērstai uz pamattiesību aizsardzību – tā nevar tikt izmantota vienīgi abstrakta tiesību jautājuma izšķiršanai. No personas pamattiesībām izrietošo subjektīvo tiesību aizskārums ir būtisks konstitucionālo sūdzību veidojošais elements, kas tiešā veidā uzsver konstitucionālās sūdzības primāro mērķi – novērst personas pamattiesību aizskārumu.

Satversmes tiesa secināja, ka apstrīdētajās normās noteiktais ierobežojums, kas liedz dibināt politisko partiju un būt par tās biedru, lietas izskatīšanas brīdī uz Pieteikuma iesniedzēju vairs nav attiecināms un nerada viņam nelabvēlīgas sekas.

Tāpat tika konstatēts, ka Pieteikuma iesniedzējs nav izteicis tādus argumentus un arī no lietas materiāliem nav konstatējami tādi apsvērumi, kas norādītu uz nepieciešamību vērtēt apstrīdēto normu satversmību atbilstoši tiem apstākļiem, kādi pastāvēja lietas ierosināšanas brīdī.

Visbeidzot, Satversmes tiesa vērtēja arī apstākli, ka Pieteikuma iesniedzējs bija vērsies Nacionālajos bruņotajos spēkos par viņa atkārtotu uzņemšanu profesionālajā militārajā dienestā. Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas šobrīd neskar Pieteikuma iesniedzēja tiesības pretendēt uz uzņemšanu militārajā dienestā. Tāpat Satversmes tiesa nekonstatē tādus apstākļus, kas norādītu uz to, ka Pieteikuma iesniedzējs būtu uzņemts militārajā dienestā un atkārtoti ieguvis karavīra statusu.

Ņemot vērā minēto, Satversmes tiesa secināja, ka nav konstatējams, ka Pieteikuma iesniedzējam būtu aizskartas Satversmes 91. panta pirmajā teikumā un 102. pantā ietvertās pamattiesības.

- **Satversmes tiesa nolēma:**

izbeigt tiesvedību lietā Nr. 2021-11-01 “Par Militārā dienesta likuma 10. panta otrās daļas un 15. panta pirmās daļas 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91. panta pirmajam teikumam un 102. pantam”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Lēmuma teksts ir pieejams Satversmes tiesas mājaslapā:
https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2021/04/2021-11-01_lemums_par_tiesvedibas_izbeigsanu.pdf

Relīze sagatavota, lai informētu sabiedrību par Satversmes tiesas darbu. Detalizētāka informācija par Satversmes tiesas aktualitātēm, ierosinātajām un izskatītajām lietām pieejama Satversmes tiesas mājaslapā www.satv.tiesa.gov.lv. Aicinām sekot līdzi informācijai arī tiesas *Twitter* kontā [@Satv_tiesa](https://twitter.com/Satv_tiesa) un tiesas *Youtube* [kanālā](#).

Zanda Meinarte

Satversmes tiesas

Sabiedrisko attiecību speciāliste

Zanda.Meinarte@satv.tiesa.gov.lv

67830759, 26393803

Video par Satversmes tiesu šeit.

